

ВІДГУК

офіційного опонента
на дисертаційне дослідження Труш Марти Ігорівни
«Судове рішення в адміністративному процесі»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право.

Актуальність обраної теми. Наразі в Україні триває реформа судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів як одна з складових адміністративної реформи щодо приведення публічного адміністрування до стандартів ЄС. Аналізуючи наявні результати судової реформи, варто констатувати, що значні кроки в удосконаленні правового забезпечення та встановленні нормативного підґрунтя вказаної реформи уже зроблено, водночас сама судова процедура в частині реорганізації діяльності Верховного суду України та оновленні кодифікованих процесуальних положень тільки впроваджується. Між тим, враховуючи пріоритетність принципів верховенства права, законності, рівного доступу громадськості до реалізації права на справедливий суд, в системі судоустрою започаткували і системні зміни стосовно ускладнення процедур вступу на посаду судді, посилили судовий контроль на центральному рівні, у той же час, укріпивши систему суддівського самоврядування.

У свою чергу, не варто забувати про те, що однією із актуальних передумов судової реформи в контексті оновлення судового корпусу є вимога очистити судову систему від корупційного фактору, що загалом асоціюється із судовою гілкою влади в нашій державі. У цьому контексті вітчизняна судова система впровадила обов'язок публічно подавати електронні майнові декларації, що, по суті, призвело до значного добровільного відтоку судових кадрів, адже на сьогодні практично в усіх судах наявні вакантні судові посади.

Іншим проблемним аспектом реформування судочинства слід вважати зміцнення діючого судового механізму захисту прав і свобод людини в публічних правовідносинах. Адміністративна юстиція як відносно новітній інститут адміністративно-процесуального права виступає у якості механізму забезпечення конституційних гарантій у частині всебічної реалізації публічних прав і свобод людини. Саме адміністративне судочинство є процесуальним вираженням інституту адміністративної юстиції у контексті регламентації адміністративної судової процедури, дотримання якої є невід'ємним атрибутом законності судового рішення.

Тому дисертаційна робота Труш Марти Ігорівни, присвячена судовим рішенням в адміністративному процесі, є на часі, оскільки дослідження інституту судового рішення в адміністративному судочинстві в умовах судової реформи на предмет аналізу удосконалення встановленим законодавством вимогам, зокрема формі, процедур ухвалення, меж законної сили, є актуальним.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Теоретична обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечена вмільм застосуванням сукупності сучасних загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання. Дисертантом з урахуванням досягнення сформульованих завдань і мети дослідження використано наступні методи пізнання: діалектичний, історичний, абстрагування, порівняльно-правовий, правового моделювання, системно-аналітичний.

Мета дисертаційного дослідження полягає в розробці нових теоретичних положень та надання науково-практичних пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства, яке регулює порядок ухвалення судових рішень в адміністративному процесі та вимоги до них, що, у свою чергу, було досягнуто, враховуючи використання нормативно-правових джерел та матеріалів судової практики.

Структурно дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які включають вісім підрозділів, висновків щодо кожного розділу, загальних висновків та списку використаних джерел, що дозволяє стверджувати про досягнення поставленої мети і завдань.

Окремо заслуговує уваги джерельна основа наукового дослідження, зокрема значна кількість матеріалів не тільки вітчизняної, а й міжнародної судової практики. Загалом для виконання дисертації було опрацьовано достатнє число наукових та нормативних джерел (190 найменувань).

Подана на захист кандидатська дисертація є комплексне авторське монографічне дослідження з питань проблематики інституту судового рішення в адміністративному процесі.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна кандидатської дисертації висвітлена здійсненим науковим та емпіричним дослідженням проблем розроблення теоретичних положень відносно впровадження нового категоріально-термінологічного апарату інституту судового рішення, поданні авторської класифікації та удосконалення чинного законодавства щодо процедури ухвалення судових рішень в адміністративному процесі. Вироблені дисертаційні наукові результати повною мірою відповідають завданням, що окреслені метою та змістом дослідження, висвітлених в авторефераті. Зокрема, до науково-практичних положень, що містять наукову новизну, слід віднести:

– подано авторське трактування судового рішення, згідно з яким в адміністративному судочинстві – це складова частина адміністративної процесуальної форми, що має відносно сталу структуру, основним компонентом якої є провадження як самостійна судова процедура, процесуальний результат якої закріплюється у відповідних процесуальних актах-документах – судових рішеннях;

– запропонована низка критеріїв стосовно класифікації судових рішень. За предметним критерієм, судові рішення в адміністративній справі необхідно поділяти на ті, які ухвалюються іменем України, та ті, які ухвалюються іменем

суду. За процесуальною метою: судові рішення про присудження, судові рішення про визнання, судові рішення про перетворення та судові рішення про скасування рішень суб'єкта владних повноважень;

– заслуговують уваги запропоновані автором зміни в КАС України, які стосуються встановлення того, що ухвала про визнання обставин сторонами у справі постановляється окремим документом із виходом суду до нарадчої кімнати. Зокрема запропонований проект положення до третього абзацу ст. 138 КАС України, що подається в такому змісті: «У випадку визнання сторонами обставин, які входять у предмет доказування в адміністративній справі, за умови достовірності цих обставин та добровільності їх визнання, суд постановляє ухвалу про визнання таких обставин встановленими з виходом до нарадчої кімнати. В подальшому визнані встановленими такою ухвалою обставини не доказуються перед судом»;

– спираючись на принципи верховенства права та офіційного з'ясування всіх обставин у справі, автор дійшов висновку, що суд може вийти за межі підстав позову та залучити до фактичного матеріалу справи також інші обставини (зокрема, факти, що характеризують порушення суб'єктом владних повноважень прав особи);

– зроблено висновки щодо меж дії законної сили судового рішення, а саме: їх поділу на об'єктивні і суб'єктивні. Об'єктивні межі стосуються територіального та часового поширення правової дії судового рішення. Суб'єктивні межі визначають коло осіб, на яких поширює свою дію судове рішення. Суб'єктивні межі дії законної сили судового рішення в адміністративному процесі визначаються колом осіб, які беруть участь у справі: його дія поширюється на сторони, третіх осіб, як тих, що заявляють, так і тих, що не заявляють самостійні вимоги на предмет спору. Законна сила судового рішення поширюється також і на правонаступників сторін;

– визначено наступні умови встановлення судового контролю за виконанням судового рішення в адміністративній справі: – суб'єктом звіту може бути лише суб'єкт владних повноважень; – судовим рішенням, щодо

виконання якого встановлений судовий контроль, зобов'язано суб'єкта владних повноважень вчинити певну дію або прийняти рішення, чи стягнуто з нього кошти.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Проте у дисертації, крім вищезгаданих позитивних моментів, мають місце положення дискусійного характеру та недоліки у змісті й оформленні роботи:

1. На стор. 47-51 дисертації автор наводить класифікацію судових рішень в адміністративному процесі за такими критеріями, як вирішення адміністративної справи по суті, предметності самого судового рішення та процесуальної мети. Хотілося почути позицію дисертанта з приводу доцільності класифікації судових рішень в адміністративному процесі за критеріями: складу суду, можливістю оскарження судового рішення, інстанційним та критерієм який розмежовує підсудність адміністративних справ.

2. У межах підрозділу 1.2, у якому окремо досліджується правова природа судових рішень в адміністративному процесі, автором недостатньо розкрито питання ухвалення судового рішення складом суду в залежності від судової інстанції.

3. На стор. 106 автор стверджує, що Україна визнала на законодавчому рівні існування в державі прецедентного права на прикладі визнання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. шляхом ратифікації Верховною Радою, що відрізняється від інших міжнародних договорів комплексним і складним правовим механізмом захисту прав людини, який включає судову практику Європейського Суду з прав людини. Тут важлива думка автора щодо надання роз'яснення застосування прецедентного права в судовій практиці в Україні.

4. На стор 150-151 автор інтерпретує питання набрання законної сили постановою адміністративного суду в разі її оскарження в апеляційному порядку в певній частині з урахуванням положень ч . 1 ст. 195 КАС. Водночас, поза увагою автора залишилось висвітлення судової практики з цього питання.

Висновки

Рецензовані у кандидатській дисертації Труш М. І. «Судове рішення в адміністративному процесі» положення та науково-практичні висновки обумовлюють констатацію авторськості дисертаційного дослідження, вироблені наукові результати якого, відображені у висновках та рекомендаціях, матимуть непересічне значення для адміністративістики та судової практики.

Положення автореферату дисертації чітко та аргументовано висвітлюють основні результати дослідження і відповідають змісту роботи. Дисертацію та автореферат оформлено згідно з встановленими вимогами МОНУ.

Новизна отриманих наукових результатів та актуальність дисертації «Судове рішення в адміністративному процесі» відповідає вимогам п. 11 Порядку присудження наукових ступенів. Відтак Труш Марта Ігорівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

старший викладач кафедри адміністративного,
фінансового, інформаційного права

Державного вищого навчального закладу

«Ужгородський національний університет»,

кандидат юридичних наук

 М.М. Тернушак

«13» грудня 2017 р.

*Фірма м. Виша. Тернушак М.
Засвідчено.*

*Наз. юрид. ву ДВНЗ "УжНУ"
к.ю.н. Тернушак ВВ*

